עולת שבת בשבתו

ת"ת תורה ויראה דרבינו יואל ד'סאטמאר • בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א • קרית יואל יצ"ו

בעזהשי"ת | פרשת בהר–בחקתי | כיתה ח' ט' תשס"ט לפ"ק

מילי דחסידא

וישן מפני חדש תוציאו: הפירוש הוא היצה"ר נקרא ישן, כמאמה"כ: **לפתח חטאת רובץ, מפני חדש** היינו היצר טוב, שהוא בא לסוף י"ג שנים, תוציאו את היצה"ר מפניו וד"ל (שארית ישראל).

דרש דרש

אל תקח מאתו נשך ותרבית ויראת מאלקיך וחי אחיך עמך: דער ילקוט שמעוני (יחזקאל ל"ז) ברענגט אז א מלוה בריבית שטייט נישט אויף צו תחיית המתים. לכאורה דארף מען פארשטיין דעם טעם דערפון?

ענטפערט דער **חיד"א** וויל די גמרא זאגט אין מס' סנהדרין (דף צ' ע"ב) אז די מינים האבן געפרעגט רבן גמליאל פון וואו ווייס איך אז הקב"ה איז מחיה מתים און אז ער ווייסט עתידות, האט ער געענטפערט אז איך לערן ביידע ארויס פון א פסוק אין פרשת וילך: ויאמר ה' אל משה הנך שוכב עם אבותיך וקם העם הזה וזנה, ליינען מיר דעם פסוק צוטיילט, **הנך שוכב עם אבותיך וקם, וקם העם הזה וזנה**, לערנען מיר ארויס פונעם ערשטן העלפט פסוק אז נאכן שטארבן, **וקם**, וועט מען אויפשטיין תחיית המתים, און אויך לערנט מען ארויס פון **'וקם העם הזה וזנה'** אז דער אייבערשטער ווייסט עתידות.

אויך זאגט די גמרא אין מס' בבא מציעא (דף ס"א ע"א) אז מ'לערנט ארויס אז מ'טאר נישט האנדלען מיט רבית, נישט מיט געלט און נישט מיט עסן, פון פסוק **את כספך לא תתן לו בנשך ובמרבית לא תתן אכלך**, ליינען מיר דעם פסוק **את כספך לא תתן בנשך ובמרבית, בנשך ובמרבית לא תתן אכלך**, אז בנשך ובמרבית גייט ארויף און אראפ.

מיט דעם פארשטייט מען דעם **ילקוט שמעוני**, וויל ווער עס גיט זיין געלט אויף רבית מוז דאך זיין אז ער דרש'ענט נישט די ווערטער ביידע מאל אויף ארויף און אראפ, מילא דרש'ענט ער נאר אזוי ווי ס'שטייט אין פסוק אז אוכל איז אסור במרבית אבער כסף איז יא מותר, מילא קומט אויס אז לשיטתו איז אויך דער פסוק פון הנך שוכב עם אבותיך ליינט מען אויך ככתבו **וקם העם הזה**, און דאס איז ווי די סברא פונעם מין אין מס' סנהדרין וועלכער לייקענט אין תחיית המתים, ממילא וועט ער נישט אויפשטיין תחיית המתים.

*

ובשנה השביעית שבת שבתון יהי' לארץ: דער מטה משה (הל' שבת) זאגט א טעם אויף מצות שמיטה, וויל ווען מיר רעכענען א יאר לויט שנות החמה איז דאס 364 טעג אין א יאר, אזוי אויך איז דא 52 שבתים אין א יאר, קומט אויס אז אין זעקס יאר איז דא 312 שבתים.

וויבאלד אז די געוויקסן אין די פעלדער וואקסן די גאנצע וואך אויך שבת, האט וועגן דעם דער רבש"ע באפוילן אז איינמאל אין זיבן יאר זאל מען מאכן א גאנץ יאר שבת אז די פעלד זאל רועהן די אלע שבתים וואס זי האט נישט גערוהט במשך די זיבן יארן.

מעשה רב

אמרות ה' אמרות טהורות

ווען דער **רבי בעל דברי יואל זי"ע** איז געווען דאס ערשטע מאל אויף א באזוך אין מאנטריאל, איז דאס געווען אויף שב"ק בהר-בחקתי תשי"ב לפ"ק, איז געקומען צו אים אויף א באזוך דער **סאבאסלויער רב זצ"ל** וועלכער האט דארט געוואוינט, און ער האט געפרעגט דעם רבי'ן א שאלה, אז היות זיין מצב הפרנסה איז זייער שווער, אזוי ווייט אז ער האט אפטמאל נישט קיין ברויט אין שטוב, און וויבאלד ער איז א נייי געקומענער אין שטאט, האט ער נישט געטראפן א פאסטן וואס זאל אים ברענגען חיונה, האט ער געוואלט הערן דעם רבי'נס מיינונג אויב ער זאל זיך אנשליסן אינעם **"וועד הרבנים"** וואס זיי טיילן א געהאלט פאר אלע רבנים וואס זענען געווען אנגעשלאסן אין אירע ראמען. (דער וועד הרבנים איז געווען אנגעפירט דורך מענטשן, וואס האבן געהאט ציוני'סטישע מיינונגען, און די היימישע רבנים האבן נישט געוואלט צושטיין דערצו, דער סאבאסלויער רב האט געוואלט וויסן אויב אין א שווערן מצב הפרנסה ווי ער געפונט זיך, צו ער קען מקיל זיין דערין).

דער רבי ענטפערט אים מיט א שמייכל "סאבאסלויער רב, די תשובה אויף אייער שאלה שטייט דאך מפורש די וואך אין די סדרה"... דער סאבאסלויער רב האט זיך זייער געוואונדעט אויף די ווערטער נישט פארשטייענדיג וואס דער רבי מיינט מיט זיינע ווערטער.

האט אים דער רבי געזאגט "אין די סדרה שטייט **כי תאמרו מה נאכל בשנה השביעית הן לא נזרע ולא נאסוף את תבואתינו'** פרעגט דער **אור החיים הק'** לכאורה דארף מען פארשטיין דעם פסוק, פארוואס דארף די תורה מאריך זיין מיטן אויספירן די טענה **'הן לא נזרע ולא נאסוף את תבואתינו'** אז עס שטייט די ווערטער **'וכי תאמרו מה נאכל'** פארשטייט שוין יעדער אז אויב מ'וועט נישט אנזייען וועט נישט זיין וואס צו עסן?"

"ענטפערט דער **אוהחה"ק** אז די ווערטער **'הן לא נזרע ולא נאסוף את תבואתינו'** גייען באזונדער, און אזוי גייט דער פשט אין פסוק: **'וכי תאמרו מה נאכל'**, אויב וועלן אידן פרעגן וואס זאלן מיר עסן אינעם שמיטה יאר?

אם בחוקותי תלכו וגו' ונתתי גשמיכם בעתם, פרש"י בלילי שבתות:

דער **בני יששכר** ברענגט פון ספר **בירך יצחק** מסביר צו זיין די פסוקים פון די סדרה, מיטן שילוב פון סוף פאריגע סדרה, לויט די ווערטער פון מדרש (ב"ר י"א ה') אז א מין האט געפרעגט ווי אזוי מאכט דער אייבערשטער רעגענען אום שב"ק, אמער דער אייבערשטער איז דאך שומר משמרתה של תורה, און דאס הייסט דאך הוצאה מרשות לרשות, ווען דאס רעגן קומט פון הימל אראפ אויף דער ערד? האט מען אים געענטפערט אז ביים אייבערשטן הייסט נישט די וועלט הוצאה מרשות לרשות, ווייל די גאנצע וועלט איז זיינס, ממילא הייסט דאס אזוי ווי מ'איז מטלטל אין די אייגענע הויף.

לכאורה איז שווער א קשיא, ווייל דער מדרש זאגט אז ביי חורבן ביהמ"ק האט השי"ת אראפגעווארפן א גט פאר כנסת ישראל, און אויב זאג איך אז די גאנצע וועלט איז ווי זיין רשות, הייסט דאך דאס נישט געגעבן קיין גט, ווייל ס'מוז ארויסגיין פונעם רשות פונעם מגרש. ענטפערן די ספרים אז דער רבש"ע האט מקנה געווען א פלאץ פאר די אידן אין זיין חצר אז זיי זאלן קענען קונה זיין דעם גט. לויט דעם קומט אויס אז דער רבש"ע טאר נישט מאכן רעגענען פאר די אידן אין שבת, ווייל דאס רעגן קומט פונעם אייבערשטנס רשות צום רשות פון די אידן.

דאס זאגט דער פסוק סוף פאריגע סדרה **את שבתותי תשמורו ומקדשי תיראו**, אזוי וועט מען זוכה זיין אז דער ביהמ"ק זאל נישט חרוב ווערן דורך ענק, אזוי וועט מען נישט דארפן ווארפן קיין גט פאר כלל ישראל, און דער אייבערשטער וועט נישט דארפן מקנה זיין קיין פלאץ פאר אידישע קינדער אין זיין חצר. דעמאלטס וועט מען קענען זוכה זיין צום **ונתתי גשמיכם בעיתם בלילי שבתות**, און עס וועט נישט זיין קיין הוצאה מרשות לרשות.

*

ונתתי שלום בארץ ושכבתם ואין מחריד, והשבתי חי' רעה מן הארץ:

זאגט הגה"ק **רבי יהודא אסאד זצ"ל** פשט אינעם המשך פון די פסוקים, לויט דעם וואס שטייט אין **ספר חסידים** אז מ'זאל נישט באערדיגן צוויי שונאים איינעם נעבן דעם צווייטן, אזוי אויך זאל מען נישט לייגן קיין צדיק נעבן א רשע. איינמאל איז געווען ווען מ'האט געוואלט אריינלייגן א רשע נעבן א צדיק, האט מען געזעהן ווי א שלאנג נעמט ארום די מערה, און לאזט נישט אריינגיין.

דאס זאגט דער פסוק **אם בחקתי תלכו**, און אלע אידן וועלן זיך פירן ערליך און קיינער וועט נישט זיין קיין רשע, זאגט דער אייבערשטער צו אז **ונתתי שלום בארץ**, און קיינער וועט זיך נישט פיינט האבן איינער דעם צווייטן, דעמאלטס וועט זיין **ושכבתם**, מ'וועט קענען ליגן רואיג נאך די 120 ואין מחריד און מ'וועט נישט דארפן מורא האבן פון דעם אז צוויי שונאים ליגן איינער נעבן דעם צווייטן, ווייל עס וועט שלום צווישן אלע אידן, אזוי וועט זיין **והשבתי חיה רעה מן הארץ**, און עס וועט נישט זיין קיין שלענג ארום די מערה.

יגעת ומצאת!

מיר שטייען איצט אין די ימי הספירה, וואס מען ציילט די זיבן וואכן ביז מתן תורה, ווען מיר דא שטעלן עטליכע שאלות וואס מען רעדט ארום דערפון אין די מפרשים, וואס זענען נוגע צו די מצוה פון ציילן "ספירת העומר".

פארוואס מאכט מען נישט קיין ברכת "שהחיינו" אויף די מצוה פון "ספירת העומר" אזוי ווי מען מאכט אויף אלע ברכות מצוות וואס מען איז מקיים איבערן יאר?

מיר ווייסן דאך אז מיר, בני חוץ לארץ, מאכן יעדן יו"ט צוויי טעג, אלס ספיקא דיומא, פארוואס ביי די מצוה פון ספירת העומר ציילן מיר נישט יעדן טאג צוויי טעג אלס ספיקא דיומא?

עס איז דא א הלכה ביי סוכות אז מען זאל זיצן אין די סוכה אויך שמיני עצרת, מחמת ספיקא דיומא, אבער מען זאל נישט מאכן קיין "לישב בסוכה" כדי עס זאל נישט זיין קיין סתירה מיטן קידוש וואס מען האט געמאכט פאר שמיני עצרת, אויב אזוי פארוואס ציילט מען ספירה יא מיט א ברכה, עס איז דאך א סתירה מיט קידוש היום פון פסח, ווייל אין די תורה שטייט דאך אז מען האט געשניטן דעם עומר "ממחרת השבת"?

פארוואס ציילט מען נישט צוריקצואוועגנס, וויפיל טעג מען האט נאך צו קבלת התורה?

פארוואס ווען מען האלט ביי די גרויסע טעג, נאנט צום יו"ט שבועות ציילט מען נישט צוריק צו וועגס?

*

ראשי תיבות

ווי אזוי מאכט דאס ווארט (ווערטער וואס הייבן זיך אן מיטן אות צ')**....**

צ"צ, ציס"ע, צל"ד, צעב"ח, צאה"כ, צ"ע, צ"ל, צל"ח, צ"ב, צנמ"ס.

דאס איז ווער און זיכער, אז **"לא נזרע ולא נאסף את תבואתינו"** אז מיר וועלן קיינמאל נישט עובר זיין אויפן אייבערשטנס באפעל, אפילו מיר זאלן דארפן אויסגיין פאר הונגער, אבער דאך **"מה נאכל"**, אויף דעם זאגט די תורה **"וצויתי את ברכתי"** און עס וועט זיין ברייט צו עסן, אויב אבער די אידן וועלן קלערן נישט צו פאלגן דעם ציווי השם וועגן עס איז נישטא וואס צו עסן, דאן איז נישטא קיין ברכה".

"דאס איז די תשובה צו אייער שאלה - האט דער רבי אויסגעפירט - וויילאנג מען בעט פונעם אייבערשטן פרנסה, און מען זאגט אים קלאר אז **'לא נזרע ולא נאסוף את תבואתינו'** מיר וועלן נישט טוהן קיין שום שריט וואס איז נישט דער רצון ה', דעמאלטס קען מען ערווארטן אויף **וצויתי את ברכתי**, אבער אויב מען טוט זאכן וואס איז נישט דער רצון ה' וועגן פרנסה קען נישט זיין קיין ברכה".

דער סאבאסלויער רב האט געפאלגט דעם רבי'ן, און ער האט זיך טאקע נישט איינגעשלאסן אינעם "וועד הרבנים" עס האט נישט געדויערט מער ווי געציילטע טעג און ער איז אויפגענומען געווארן אלס רב אין א קהלה אין מאנטריאל וואו ער האט שוין געהאט א געהעריגע פרנסה.

מילי דרמיזא

או דודו או בן דודו יגאלנו:

דער דגל מחנה אפרים זאגט א רמז, ווייל אין די גמ' איז דא א פלוגתא ווער עס וועט זיין משיח צדקינו, צי דוד המלך, אדער בן דוד. דא אין פסוק שטייט "דדו" נאר מיט איין ו', אותיות "דוד".

דאס זאגט דער פסוק "או דודו" אדער דוד המלך, או "בן דודו" דער זון פון דוד המלך, "יגאלנו" וועט אויסלייזן אידישע קינדער פון גלות.

*

פארוואס שטייט פרשת ערכין נאך די פרשה פון די תוכחה?

זאגט רבינו אלעזר מגרמייזא ווייל בסך הכל איז דא אין פרשת ערכין 143 שקלים. וואס דאס איז קעגן די 143 קללות וואס זענען דא 45 אין בחקתי, און 98 אין פר' כי תבא, זה לעומת זה.

גיליונות פרשת השבוע להורדה www.ladaat.net/gilionot.php